

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ

Затверджено Педагогічною радою
ХТЕК КНТЕУ

13 грудня 2018 р., протокол № 2 п.2

Введено в дію наказом директора

ХТЕК КНТЕУ

від 14.12.2018 №453

(Л. О. Радченко)

ПОЛОЖЕННЯ

про відкриті заняття науково-педагогічних працівників
у Харківському торговельно-економічному коледжі
КНТЕУ

Харків 2018

Укладачі: Л.О. Радченко, директор

Л.М. Біленко, заступник директора з навчально-методичної роботи

Є.Г. Левицька, методист вищої категорії

Положення розроблено на основі Положення про відкриті заняття науково-педагогічних працівників у КНТЕУ, затвердженого постановою Вченої ради КНТЕУ від 27.10.2016, протокол №5, п.7.

1. Загальні положення

1.1. Положення про відкриті заняття науково-педагогічних працівників у Харківському торговельно-економічному коледжі Київського національного торговельно-економічного університету (далі – ХТЕК КНТЕУ) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти – *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*, інших актів законодавства України з питань освіти, Статуту КНТЕУ, Положення про ХТЕК КНТЕУ, Положення про відкриті заняття в КНТЕУ, Положення про організацію освітнього процесу у ХТЕК КНТЕУ, інших нормативно-правових актів, які регулюють освітній процес, та регламентує порядок організації відкритих занять науково-педагогічних працівників у коледжі, їх планування, підготовку, проведення та оцінювання.

1.2. Відкрите заняття – одна зі складових навчально-методичної роботи науково-педагогічного працівника, а також компонент його атестації.

1.3. Відкрите заняття – форма управлінського контролю, метою якого є виявлення професійного рівня, педагогічної майстерності, наукової кваліфікації науково-педагогічного працівника для подальшого їх удосконалення та підвищення рівня навчальних досягнень студентів.

2. Функції відкритого заняття

2.1. *Інформаційна* – встановлення професійного рівня, педагогічної майстерності та наукової кваліфікації викладача, а також рівня здобутих студентами знань, умінь і навичок.

2.2. *Діагностуюча* – виявлення основних методів і прийомів, що застосовуються науково-педагогічним працівником, їх відповідність цілям заняття, з урахуванням специфіки освітньої програми; встановлення причин допущення помилок студентами.

2.3 *Мотивуюча* – стимулювання подальшого вдосконалення професіоналізму викладача та навчальної діяльності студентів.

2.4. **Навчальна** – поширення передового досвіду, виявлення необхідності та шляхів зростання професійного рівня, педагогічної майстерності, наукової кваліфікації викладача.

3. Види та типи відкритих занять

3.1. Відкриті заняття у ХТЕК КНТЕУ можуть бути проведені у виді лекції, практичного (семінарського), лабораторного заняття. Залежно від мети та завдань можуть бути проведені відкриті заняття наступних видів:

3.1.1. **Пробне** – проводиться кандидатом на посаду науково-педагогічного працівника для підтвердження його професійної придатності. Особливістю такого заняття є те, що особа, яка його проводить, може не мати досвіду науково-педагогічного працівника. Головний критерій – демонстрація професійного рівня, педагогічної майстерності. Особи, які повинні бути присутніми на відкритому занятті в обов'язковому порядку: завідувач та науково-педагогічні працівники відповідної циклової комісії (загалом не менше 3-х членів ЦК).

3.1.2. **Планове** – проводиться відповідно до умов контракту, індивідуального плану роботи науково-педагогічного працівника та затвердженого Плану проведення відкритих занять науково-педагогічними працівниками ХТЕК КНТЕУ. На такому занятті обов'язково повинні бути присутні: завідувач та викладачі відповідної циклової комісії, представники науково-методичного відділу, викладачі інших циклових комісій (загалом не менше 10-ти осіб)¹.

3.1.3. **Показове** – проводиться науково-педагогічними працівниками (докторами та кандидатами наук, викладачами-методистами, спеціалістами вищої категорії) зі значним досвідом навчальної, методичної, наукової, педагогічної і організаційної діяльності, з метою демонстрації новітніх методик викладання, використання сучасних освітніх технологій, в першу чергу, для:

– науково-педагогічних працівників, які нещодавно розпочали свою

¹В іншому випадку проведене заняття кваліфікується як взаємовідвідування.

діяльність;

- для колег з інших вищих навчальних закладів.

На такому занятті обов'язково повинні бути присутні: завідувач та науково-педагогічні працівники циклової комісії та відділення, представники адміністрації, науково-методичного відділу; відділення, для студентів якого проводиться заняття, всі бажаючі викладачі ХТЕК КНТЕУ (загалом не менше 10 осіб)².

3.1.4. **Конкурсне** – проводиться науково-педагогічним працівником циклової комісії, який претендує на присвоєння педагогічного звання «викладач-методист» або проходить конкурс на заміщення більш високої посади порівняно із займаною. На такому занятті в обов'язковому порядку мають бути присутні: представники адміністрації, завідувач та педагогічні працівники циклової комісії і відділення, представники навчально-методичного відділу, відділення, для студентів якого проводиться заняття, всі бажаючі викладачі ХТЕК КНТЕУ (загалом не менше 10 осіб)².

3.1.5. **Креативне** – проводиться науково-педагогічним працівником циклової комісії, який претендує на присвоєння / підтвердження кваліфікаційної категорії та/або педагогічного звання. Під час заняття викладач демонструє високий рівень професійної майстерності, розкриває свій творчий потенціал, інтегрує різні форми та методи навчання. Таке заняття може бути проведено у формі наукової конференції, круглого столу, майстер-класу, тематичної екскурсії, мовного супроводу іноземних делегацій, участі у конкурсі професійної майстерності міжнародного та всеукраїнського рівня тощо.

4. Організація та проведення відкритого заняття

4.1. Відкриті заняття у ХТЕК КНТЕУ проводяться відповідно до Плану проведення відкритих занять науково-педагогічними працівниками ХТЕК КНТЕУ, сформованого науково-методичним відділом за поданням циклових

² В іншому випадку проведене заняття не зараховується як відкрите та потребує повторного проведення.

комісії на поточний навчальний рік, за графіками, затвердженими на засіданнях циклових комісій (форма графіку проведення відкритих занять наведена у додатку А).

4.2. Затверджений заступником директора з навчально-методичної роботи План проведення відкритих занять науково-педагогічними працівниками ХТЕК КНТЕУ розміщується у відповідній рубриці на офіційному сайті коледжу.

4.3. У графіку проведення відкритих занять вказуються всі їх типи. При складанні графіка необхідно враховувати терміни дії контрактів науково-педагогічних працівників ЦК, їх побажання викладачів щодо виду, типу, теми та дати проведення відкритого заняття.

4.4. Відповідальність за своєчасне виконання графіка проведення відкритих занять та інформацію про них (анонс проведення, відгуки) несуть завідувачі ЦК та завідувачі відділень. Оприлюднення інформації про проведення відкритого заняття здійснюється за тиждень шляхом розміщення оголошення, оформленого у встановленому порядку (додаток Б) на відповідних дошках ЦК, відділень, коледжу. Один примірник оголошення та план проведення відкритого заняття (додаток В) подаються до науково-методичного відділу.

4.5. Викладач, який не провів відкрите заняття з поважної причини, змінює термін проведення за погодженням його з завідувачем ЦК, подавши відповідну службову записку на ім'я заступника директора з навчально-методичної роботи.

4.6 Після проведення відкритого заняття на засіданні відповідної ЦК відбувається обговорення, оцінювання його результатів, підводяться підсумки та вносяться пропозиції щодо: вдосконалення професійного, методичного та організаційного рівнів проведення заняття, робиться висновок відповідно до мети/типу заняття. За результатами відкритого заняття усі присутні заповнюють бланк «Аналіз відвіданого заняття» (Додаток Г), чисельний підсумок якого враховується при визначенні рейтингу викладача за результатами його діяльності протягом навчального року. Протокол засідання циклової комісії з обговорення відкритого заняття викладача подається до

науково-методичного відділу.

4.7 Пам'ятка рецензенту відкритого заняття наведена у додатку Д.

5. Результати проведення відкритого заняття

5.1. Науково-методичний відділ коледжу здійснює моніторинг виконання Плану проведення відкритих занять науково-педагогічними працівниками ХТЕК КНТЕУ.

5.2. За результатами проведення відкритого заняття може бути прийняте рішення щодо:

- присвоєння педагогічного звання «викладач-методист»;
- присвоєння викладачу кваліфікаційної категорії або відповідності викладача раніше присвоєній кваліфікаційній категорії;
- рекомендації на заміщення вакантної/іншої посади;
- надання права ведення занять відповідного виду;
- позбавлення права ведення занять відповідного виду;
- заохочення викладача тощо.

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

науково-педагогічними працівниками

циклової комісії _____

на _____ навчальний рік

№ з/п	ПІБ науково-педагогічного працівника	Дата (місяць) проведення	Вид (лекція, лабораторне, практичне / семінарське заняття) та тема заняття	Тип (пробне, планове, показове, конкурсне) заняття	Ауд., пара

Дата

Завідувач ЦК

Підпис

Оголошення!

(дата, час)

В ауд. _____

(№ аудиторії)

у групі _____

(назва групи)

відбудеться відкрите заняття

з дисципліни

« _____ »

Тема заняття: « _____ »

Викладач: _____

ЗАПРОШУЮТЬСЯ УСІ БАЖАЮЧІ!!!

План заняття № ____

Місце та час проведення: ауд. № ____, «__» _____ 201_ р. о __. __, група _____, спеціальність _____.

Викладач: _____.
(ПІБ)

Вид заняття: _____
(лекція, практичне/семінарське/лабораторне заняття)

Дисципліна: _____

Тема заняття: _____

Навчальна мета заняття: _____

Розвиваюча мета заняття: _____

Виховна мета: _____

Забезпечення заняття: _____

Література:

- 1.
- 2.
- ...

Структура заняття:

1. Організаційна частина – _ хв.
2. Повідомлення теми, формулювання мети, завдань – _ хв.
3. Актуалізація опорних знань – _ хв.:
4. Викладення в логічній послідовності окремих частин заняття:
 - 1) _____ – __ хв.
 - 2) _____ – __ хв.
 - 3) _____ – __ хв.
5. Висновки, що дають можливість осмислити заняття в цілому та виділити основну ідею (узагальнення матеріалів, відповіді на запитання студентів, оцінювання роботи студентів на занятті) – __ хв.
6. Видача домашнього завдання – __ хв.

Викладач

(підпис)

(ПІБ)

Аналіз відвіданого заняття

Дата відвідування, час, аудиторія _____

Група, курс, відділення _____

П.І.П. викладача, заняття якого відвідували _____

Хто відвідав (посада, прізвище та ініціали) _____

Навчальна дисципліна, вид заняття, тема _____

Відгук та рекомендації:

Наявність на занятті навчальної документації (так, ні)		
Відповідність плану заняття (так, ні)		
Визначення навчальних цілей заняття (так, ні)		
Загальний висновок		
Критерії оцінювання викладання	Бали (max)	Результати оцінювання викладання
<i>Професійна компетентність</i> (оцінка від 1 до 10):	40	грунтовне володіння змістом відповідної теми дисципліни:
		- актуальність, новизна та науковість змісту;
		- реалізація міжпредметних зв'язків;
		зв'язок теорії з практичною діяльністю:
		- наведення прикладів із практичної діяльності;
		- розкриття значення теми для майбутньої професійної діяльності;
<i>Педагогічна майстерність</i> (оцінка від 1 до 5):	45	володіння методикою викладання:
		- акцентування уваги на основних поняттях, вибір головного;
		- різноманітність форм роботи зі студентами та її контролю;
		- відповідність методів навчання і контролю виду і типу заняття;
		рівень володіння державною мовою;
		прагнення викликати у студентів інтерес до навчальної дисципліни;
		ефективність використання наочності, комп'ютерних програм, активних та інтерактивних форм навчання;
		риторико-комунікативний аспект (уміння пояснювати матеріал; зрозумілість, виразність, послідовність викладення матеріалу; техніка мовлення; емоційне забарвлення викладання);
розвиток самостійного мислення студентів на занятті;		
		наявність зворотного зв'язку зі студентами;
<i>Особистісні якості</i> (оцінка від 1 до 5):	15	сумлінне ставлення до роботи;
		стиль спілкування зі студентами, поважне ставлення до студентів, тактовність;
		рівень об'єктивності і вимогливості викладача в оцінці знань, умінь і навичок студентів
		Підсумок:
Рекомендації:		

Підпис викладача, який відвідав заняття _____

Відмітка про ознайомлення викладача з відгуком _____

Підпис завідувача циклової комісії _____

ПАМ'ЯТКА РЕЦЕНЗЕНТУ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ

У відгуку на відкрите заняття рекомендується зазначити:

1. Інформацію про:

- дату проведення; відділення, курс, групу, спеціальність/спеціалізацію студентів, для яких проводилося заняття;
- ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, кваліфікаційну категорію, посаду викладача, який проводив заняття;
- назву дисципліни; форму (лекція, практичне (семінарське), лабораторне), тему та мету заняття;
- підпис рецензента.

2. Якість викладання:

- професійний рівень, наукова кваліфікація викладача (у т.ч. володіння змістом програми дисципліни);
- педагогічну майстерність викладача:
 - володіння методикою викладання (дотримання структури проведення заняття);
 - застосування традиційних/інноваційних методів і технологій викладання (оглядова, тематична, проблемна лекція, лекція-консультація, лекція-конференція, бінарна, дуальна, лекція із задалегідь запланованими помилками, тренінг, презентація, дискусія, комунікативний метод, імітація, симуляція, модерація, моделювання ситуацій, «мозкова атака», тренажерні завдання, метод кейс-стаді, робота в малих групах та ін.);
 - застосування форм контролю (тестування, усне, письмове опитування, перевірка підготовленого есе, дайджесту, огляду, звіту, конспекту, презентації, курсової, розрахунково-графічної роботи, проекту, вправи, задачі, ситуаційного завдання тощо);
 - використання сучасних комп'ютерних технологій, візуального

супроводження (роздатковий, наочно-ілюстративний матеріал, опорний конспект лекцій та ін.);

- прагнення викликати у студентів інтерес до навчальної дисципліни; взаємозв'язок з аудиторією; підготовленість студентів та ступінь їх активності; доступність, чіткість викладення матеріалу; сприяння розвитку загальних та професійних компетентностей студентів; рівень володіння мовою;

- особистісні якості викладача: сумлінне ставлення до роботи; дотримання вимог діючих положень організації освітнього процесу; вимогливість; тактовність; поважне ставлення до студентів; об'єктивність в оцінці знань студентів; наявність почуття гумору та ін.

3. Відповідність / невідповідність навчального заняття вимогам, що висуваються п.4 ст.58 Закону України «Про вищу освіту» (... розвивати в осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, самостійність, ініціативу, творчі здібності).

4. Загальний висновок: досягнення / недовсягнення мети, відповідність / невідповідність навчального заняття вимогам, що висуваються п.1 ст. 58 Закону України «Про вищу освіту» (... забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадити наукову діяльність).